

Vergaderjaar 2013–2014

32 820

Nieuwe visie cultuurbeleid

Nr. 97

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 december 2013

In het VAO met uw Kamer op 4 juli jl. (Handelingen II 2012/13, nr. 104, VAO Cultuuronderwerpen) heb ik toegezegd uitvoering te geven aan de aangenomen motie van de leden Van Dijk en Van Dekken om een vergelijking te maken tussen het popbeleid in Nederland en Canada.¹ Zoals ik in het VAO heb aangekondigd, is dit in de vorm van een korte deskresearch gedaan.

Daarnaast heb ik in het AO met uw Kamer op 5 juni jl. (Kamerstuk 33 400 VIII, nr. 163) toegezegd u voor het einde van 2013 een brief te sturen over de positie van de popmuziek en de muzikant. Aanleiding was de evaluatie van de programmeringsregeling van het Fonds Podiumkunsten en de openstelling van de regeling collectieve internationale promotie in januari jl.

De popsector is een levendige sector waarin talent zich kan ontwikkelen. Veel jonge muzikanten spelen met elkaar in bands, al dan niet in de hoop door te breken. Singer-songwriters zoals Maaïke Ouboter en Michael Prins, die afgelopen jaar meededen aan het programma De beste singer-songwriter van Nederland, zijn erg succesvol. De dance is daarnaast, zoals al vaker gezegd, een belangrijk exportproduct voor Nederland.

In deze brief doe ik bovenstaande toezeggingen gestand. Ik zal hieronder eerst het popbeleid in Nederland en Canada schetsen en vervolgens een vergelijking maken om te bezien op welk gebied er eventueel van het Canadese popbeleid is te leren. Tot slot ga ik in op de evaluatie van de programmeringsregeling van het Fonds Podiumkunsten (bijlage²).

¹ Kamerstuk 32 820 nr. 82

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

Ook stuur ik u, zoals toegezegd in het begrotingsoverleg van 11 november jl, ter kennisname het Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs toe (bijlage³). Dit heb ik samen met staatssecretaris Dekker, de wethouders van de 35 grootste gemeenten (G35), gedeputeerden en PO-raad op maandag 16 december getekend.

1. Popbeleid Canada

De Canadese overheid heeft veel beleid en regelgeving op het brede terrein van kunst en cultuur. De overheid maakt gebruik van een combinatie van financiële prikkels, inhoudelijke eisen, fiscale maatregelen, regels voor buitenlandse investeringen en instrumenten rond intellectueel eigendom om de Canadese cultuur te stimuleren. Het beleid op het terrein van muziek is in Canada vervat in de *Canadian Sound Recording Policy* uit 2001.⁴ Dit beleidsdocument vormt een paraplu voor een aantal beleidsinstrumenten op gebied van muziek. Het omvat alle muziek, waaronder popmuziek, klassieke muziek en traditioneel Canadese muziek. Belangrijk uitgangspunt is de bescherming van de Canadese talen en cultuur in de muziek. Het beleid richt zich op een drietal pijlers:

- het toegankelijk maken van Canadese muziek voor alle Canadezen;
- het faciliteren van Canadese artiesten en ondernemers om een bijdrage te leveren aan de Canadese cultuursector;
- het vergroten van vaardigheden en kennis van Canadese artiesten op het terrein van ondernemerschap in de wereld en digitale omgeving.

Dit beleid wordt uitgewerkt in een aantal instrumenten.

Instrumenten

Canada Music Fund

Het *Canada Music Fund* (CMF) is het voornaamste beleidsinstrument op het gebied van muziek. Het is een door het *Department of Canadian Heritage* opgericht en gefinancierd fonds dat gericht is op het versterken van de gehele keten: van makers tot publiek, inclusief de promotie en het collectiebeheer.

Het CMF bestaat uit een viertal elementen, alle gericht op een onderdeel van deze keten.

- *New Musical Works Component*
Dit element is gericht op de productie en promotie van Canadese muziek en kan subsidie worden aangevraagd door Canadese kunstenaars, non-profit organisaties, verenigingen of bedrijven, waaronder platenmaatschappijen, muziekuitgevers en managers.
- *Collective Initiatives Component*
Dit element ondersteunt projecten die zich richten op het vergroten van het nationale en internationale profiel en commercieel potentieel van Canadese artiesten en muziek.
- *Music Entrepreneur Component*
Dit element biedt ondersteuning aan de gevestigde Canadese muziekindustrie. Bedrijven die zich bezighouden met opname van muziek, compositie van muziek of de promotie van zowel Canadese muziek en artiesten als de Canadese muziekindustrie kunnen subsidie aanvragen.
- *Canadian Music Memories Component*
Dit element ondersteunt bibliotheken en archieven bij het verzamelen en ontsluiten van het Canadese muzikale erfgoed.

³ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

⁴ <http://www.pch.gc.ca/eng/1289312410707/1289312410708> (12-12-2013)

De eerste twee elementen worden uitgevoerd door de *Foundation Assisting Canadian Talent on Recordings* (FACTOR) voor de Engelstalige muzieksector en door de *Fondation Musicaction* (Musicaction) voor de Franstalige muzieksector.

De financiering van FACTOR en Musicaction is tweeledig. Enerzijds ontvangen deze organisaties geld vanuit het CMF voor de uitvoering van bovengenoemde programma's. In 2012–2013 ontving FACTOR € 5,7 miljoen en Musicaction ontving € 3,4 miljoen. Anderzijds dragen private radiostations bij. De bijdrage van deze radiostations was bij FACTOR met € 7,5 miljoen iets meer dan de helft van de inkomsten in 2012–2013 en bij Musicaction met € 2 miljoen iets meer dan een derde van de inkomsten in hetzelfde jaar.⁵

De Music Entrepreneur Component wordt uitgevoerd door het Department of Canadian Heritage zelf. Library and Archives Canada draagt zorg voor de uitvoering van de Canadian Music Memories Component.

Alle vier de elementen zijn gericht op muziek in brede zin. Het totaalbudget van het CMF is € 17 miljoen⁶ voor 2013–2014.

Canada Council for the Arts

De *Canada Council for the Arts* is een zogenaamde *Crown corporation*, een onderneming die eigendom is van de federale overheid. De *Council* heeft als doel het beleven en de productie van kunst en cultuur te stimuleren en te promoten. De *Council* doet dit via *grants* aan professionele Canadese kunstenaars en organisaties in de cultuursector. Daarnaast wil de *Council* de publieke belangstelling voor kunst en cultuur vergroten door middel van communicatie- en promotieactiviteiten. Het budget in 2011–2012 was € 123 miljoen.⁷

Een ander instrument op federaal niveau is het *Canada Arts Presentation Fund*, dat gericht is op de toegankelijkheid van podiumkunsten in brede zin en festivals. Daarnaast is er het *Canada Cultural Spaces Fund*, dat het verbeteren, renoveren en bouwen van kunst- en erfgoedfaciliteiten ondersteunt.

Onderwijs

Het onderwijs en daarmee de muzikeducatie wordt in Canada op provinciaal niveau geregeld. Op federaal niveau zijn er verschillende initiatieven ter ondersteuning. Een voorbeeld is de *Canadian Music Educators' Association/L'Association canadienne des musiciens éducateurs* (CMEA/ACME). Deze organisatie zet zich in voor een leven lang leren op het gebied van muziek. Ze heeft zich tot doel gesteld om te zorgen voor een vitale muzikale leeromgeving in Canada en bereikt dit door middel van publicaties, promotie, samenwerking met verschillende partijen en door het doen van onderzoek. Het budget van de CMEA/ACME is ongeveer € 63.000 per jaar en wordt opgebracht door lidmaatschappen en het aanbieden van advertentieruimte.⁸

⁵ Annual reports 2012–2013 FACTOR (p.48) en Musicaction (p.24 – English)

⁶ Wisselkoers 10-12-2013: 1 CAD = 0,68 EUR

⁷ Annual report 2012 Canada Council for the Arts (p.16)

⁸ Annual report 2011–2012 Canadian Music Educators' Association/L'Association canadienne des musiciens éducateurs (p.12)

Ruimte voor Canadese popmuziek op radio en televisie

De Canadese overheid stelt inhoudelijke eisen aan muziek op de Canadese radio. Ieder geregistreerd radiostation is verplicht om een percentage van de wekelijkse muziekuitzendingen te wijden aan Canadese inhoud. Vier elementen worden onderscheiden om liedjes als Canadees te kwalificeren: muziek, artiest, uitvoering en tekst. Dit systeem is oorspronkelijk ontwikkeld om het Canadese publiek beter bekend te maken met Canadese artiesten, tekstdschrijvers en componisten. Ook wordt het gezien als middel om de gehele Canadese muziekindustrie, met inbegrip van de creatieve en productieonderdelen, te versterken.

Decentrale overheden

Provinciale en gemeentelijke overheden bieden programma's aan om cultuur in de breedste zin van het woord te bevorderen. Ook het Canadese bedrijfsleven, kunststichtingen en andere culturele instellingen worden bij de kunstfinanciering betrokken door middel van prijzen, toelagen en beurzen.

Een voorbeeld is de *Conseil des arts et des lettres du Québec* (CALQ). De CALQ ondersteunt kunstenaars door middel van *grants* voor onderzoek en ontwikkeling en reiskosten en culturele organisaties voor activiteiten op gebied van producties en promotieactiviteiten en voor de organisatie van evenementen en showcases. De CALQ had hiervoor in 2012–2013 een budget van € 63 miljoen.⁹

Een tweede voorbeeld van een programma vormgegeven door een provincie is de *Ontario Media Development Corporation* (OMDC), onderdeel van het *Ministry of Tourism, Culture and Sport*. De OMDC zet in op het bevorderen en verbeteren en vergroten van investeringen, banen en creatie van boeken en tijdschriften, film en televisie, muziek en interactieve digitale media-industrie.¹⁰ In 2012 was het budget van OMDC € 24 miljoen.¹¹

2. Popbeleid Nederland

Het meeste cultuuraanbod komt via de vrije markt tot stand door onafhankelijke producenten en wordt gefinancierd uit inkomsten van particulieren en bijdragen van private fondsen. De Nederlandse overheid springt vooral bij om aanbod mogelijk te maken dat niet door de markt tot stand komt. Specifiek ten aanzien van de popsector zien we dat het grootste gedeelte van de keten goed functioneert op basis van marktwerking. Op een aantal punten in de keten waar de markt niet afdoende werkt, geeft de Nederlandse overheid steun aan de popsector. Deze steun concentreert zich op muzikeducatie in het onderwijs en ondersteuning van nieuw talent. Daarnaast maakt de popmuziek als onderdeel van de topsector creatieve industrie onderdeel uit van het bedrijfslevenbeleid van dit kabinet.

Ondersteuning en stimulering van de popmuziek in Nederland gebeurt met een aantal instrumenten.

⁹ Rapport annuel de gestion 2012–2013 (p. 19)

¹⁰ http://www.omdc.on.ca/about_us/Mission_Statement.htm (23-10-2013)

¹¹ Annual report 2011–2012 (p.40)

Instrumenten

Fonds Podiumkunsten (FPK)

Dit fonds heeft subsidieregelingen die beschikbaar zijn voor zowel podia, als bands, individuele muzikanten en festivals. Zie ook mijn brief van 8 april jl. aan uw Kamer hierover (kamerstuk 33 400 VIII, nr. 135).

Een drietal deelregelingen is specifiek voor de popmuziek toegankelijk:

- *Deelregeling programmering podia popmuziek*
Doel van deze regeling is een stabiel circuit van podia te ondersteunen om daarmee bij te dragen aan de ontwikkeling van de popmuziek in Nederland. Subsidie kan worden aangevraagd door podia met een capaciteit van minimaal 200 bezoekers. Podia moeten onder andere kunnen aantonen dat zij een brede programmering van popmuziek nastreven en beschikken over voldoende gemiddeld publieksbereik. In 2013 ontvingen podia als Atak in Enschede en LVC in Leiden subsidie op grond van deze deelregeling.
- *Deelregeling programmering incidentele concerten popmuziek*
Subsidies voor het programmeren van incidentele concerten van Nederlandse bands hebben als doel bij te dragen aan de kwalitatieve ontwikkeling van de popmuziek in Nederland en de programmering van een divers aanbod. Voor subsidie komen podia in aanmerking die in het jaar voorafgaand aan de aanvraag minimaal zes popconcerten hebben georganiseerd. In 2012 werd subsidie verleend aan instellingen als Popmuziekvereniging Pauze in Utrecht en de Jazzsociëteit in Groenlo.
- *Deelregeling programmering popfestivals*
Deze deelregeling heeft als doel bij te dragen aan de ontwikkeling van de popmuziek in Nederland door festivals waar Nederlandse bands optreden te subsidiëren. Als Nederlandse bands een substantieel aandeel van de programmering vormen, kunnen festivals voor één festival per jaar subsidie aanvragen. Voorbeelden van festivals die in 2012 subsidie ontvingen zijn het Haven Festival in IJmuiden en Jazz by Duurstede in Wijk bij Duurstede.

Voor deze deelregelingen was in 2012 een budget van € 895.000 beschikbaar. In 2013 en 2014 is er € 830.000 beschikbaar voor de drie deelregelingen gezamenlijk.

Daarnaast kan subsidie aangevraagd worden op grond van de regelingen die voor alle disciplines van de podiumkunsten opengesteld zijn. Het gaat dan om:

- *Popmuziekpodia binnen de deelregeling reguliere programmering*
Doel van de subsidies voor het programmeren van voorstellingen en concerten is een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod van podiumkunsten in Nederland te bevorderen. Om subsidie te kunnen krijgen, moeten podia kunnen aantonen dat in het seizoen voorafgaand aan het seizoen waarvoor subsidie wordt aangevraagd minstens 100 voorstellingen of concerten zijn geprogrammeerd. Het totale aan popmuziek bestede bedrag binnen deze regeling was € 412.500 in 2012.
- *Popmuziekpodia binnen de deelregeling incidentele en kleinschalige programmering*
Deze regeling heeft als doel een gevarieerd podiumkunstenaanbod in Nederland te bevorderen. Een rechtspersoon die de programma's samenstelt voor een reeks concerten op één locatie, kan een verzoek doen om aangewezen te worden als podium voor incidentele en kleinschalige programmering. In 2012 is een bedrag van € 36.138 uitgekeerd aan popmuziek op grond van deze regeling.

- *Popmuziek binnen de programmeringssubsidie Bestaande Festivals*
Doel van deze regeling is om landelijk de presentatie en het publieksbereik van een gevarieerd kwaliteitsaanbod te versterken. Een festival dat voor een substantieel deel professionele podiumkunsten brengt, komt voor subsidie in aanmerking. Aan popmuziek werd op grond van deze regeling in 2012 € 690.000 aan subsidie toegekend.
- *Popmuziek binnen de programmeringssubsidie Nieuwe Festivals*
De diversiteit en vernieuwing van het podiumkunstenaanbod bevorderen is het doel van deze regeling. Subsidie kan worden aangevraagd door festivals die voor een substantieel deel professionele podiumkunsten programmeren. Het totale aan popmuziek bestede bedrag binnen deze regeling was € 60.000 in 2012.
- *Projectenregeling voor producerende instellingen*
Doel van de regeling is de kwaliteit van de podiumkunsten te bevorderen en een publiek daarvoor te bereiken. Instellingen die zich voornamelijk zijn gericht op het ontwikkelen, uitvoeren of hernemen van professionele voorstellingen of concoursen, kunnen een subsidie aanvragen. Het bestede bedrag in 2012 was € 45.700.
- *Reiskosten buitenlandse voorstellingen/concerten (snelloket)*
Bands en artiesten kunnen subsidie aanvragen voor het geven van voorstellingen of concerten in het buitenland. Doel is het «doorbreken» van Nederlandse artiesten in het buitenland en de internationale promotie van de Nederlandse popmuziek. In 2012 werd € 234.099 verstrekt.
- *Internationale projecten*
Het doel van deze regeling is de internationalisering van de podiumkunsten in Nederland te versterken door het bewerkstelligen van kennisopbouw, -overdracht of -uitwisseling. In 2012 is hiervoor een totaalbedrag van € 118.997 verstrekt.
- *Compositie (werkbeurzen, stipendia, opdrachten)*
Het totaalbedrag aan verleende subsidie voor zowel werkbeurzen en stipendia voor composities aan componisten als opdrachten tot de compositie van muziek aan instellingen was in 2012 € 70.000.

Van het totale fondsbudget in 2012 (€ 57 miljoen) werd in dat jaar via de beschreven, verschillende regelingen, een bedrag van € 2,5 miljoen besteed aan popmuziek.

Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP)

Dit fonds heeft verschillende regelingen op het gebied van cultuurparticipatie en amateurkunst. Een aantal van deze regelingen staat ook open voor instellingen die muziekparticipatie en talentontwikkeling op het terrein van popmuziek bevorderen.

- *Talentontwikkeling en manifestaties*
Doel van de regeling is de ontwikkeling van jong creatief talent te bevorderen. Instellingen die primair gericht zijn op talentontwikkeling in de amateurkunst en minimaal drie jaar als zodanig actief zijn, kunnen subsidie aanvragen. Een voorbeeld van een gehonoreerde aanvraag is die van De Grote Prijs van Nederland. Dit is een nationale popcompetitie voor livemuziek. Een ander voorbeeld is Popsport, waarbij jonge popmuzikanten worden ondersteund in de ontwikkeling van artistieke, sociale en zakelijke vaardigheden die essentieel zijn om door te breken als popmuzikant.
- *Versterking Actieve Cultuurparticipatie*
Doel van deze regeling is het ondersteunen van projecten om waardevolle vormen van actieve cultuurparticipatie inhoudelijk of organisatorisch toekomstbestendig te maken. Ook de popmuziek kan hiervoor een subsidieaanvraag indienen.

Het Mediafonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie stellen jaarlijks een bedrag van € 300.000 beschikbaar voor de artistieke ontwikkeling van videoclipps. Bovendien willen de fondsen de samenwerking tussen beeldmakers en musici stimuleren en versterken. Het project moet zowel in beeld als muziek het gangbare overstijgen. (Pop)artiest, band, dj of producer en beeldmaker kunnen gezamenlijk een aanvraag indienen. Voorbeelden van videoclipps die dankzij deze regeling zijn ontstaan, zijn *Elephant* van Blaudzun en *Reloaded* van Baskerville.

Onderwijs

Daarnaast wordt de popmuziek door het rijk ondersteund via het onderwijs. Er zijn verschillende popacademies op mbo-niveau en ook op hbo-niveau worden door verschillende conservatoria afstudeerrichtingen in de popmuziek aangeboden. De Fontys Rockacademie in Tilburg biedt een specifieke bachelor opleiding voor popmuziek aan. Op hbo-niveau stromen jaarlijks ongeveer 1.400 leerlingen in voor een bachelor- of een masteropleiding. Belangrijk aandachtspunt hierbij is een goede aansluiting tussen de opleidingen en de arbeidsmarkt. De kunstvakopleidingen zelf zijn hier ook mee bezig. Zo ligt er een sectorplan om de instroom te beperken en de aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren, onder andere door het ondernemerschap bij leerlingen te stimuleren.

Ruimte voor Nederlandse popmuziek op de radio en televisie

Zowel de publieke als de commerciële omroepen besteden aandacht aan Nederlandse popmuziek en vervullen hiermee een belangrijke platformfunctie. Naast de radiozender 100%NL schenken met name 3FM en radio538 aandacht aan popmuziek van eigen bodem voor jongeren.¹² Radio538 richt zich voor een groot deel op Nederlandse dance, FunX besteedt aandacht aan Nederlandse R&B en hiphop en 3FM brengt veel nieuwe, progressieve popmuziek. 3FM en FunX besteden daarnaast aandacht aan grote Nederlandse muziekevenementen, zoals Appelsap Fresh Music Festival, het Dunya Festival en Lowlands.

Het online platform OngekendTalent van de NCRV biedt beginnende bands en muzikanten in Nederland en Vlaanderen sinds 2003 kansen om een start te maken in de muziekindustrie. OngekendTalent biedt informatie over de muziekindustrie en schrijft, in samenwerking met externe partners, wedstrijden uit, waarbij carrièrebevorderende prijzen zijn te winnen. Denk hierbij aan zendtijd, distributie van cd's en optredens op grote podia. De meest bekende hiervan is de 3FM Serious Talent. Elke twee maanden worden vier acts geselecteerd op de site van OngekendTalent en uitgeroepen tot 3FM Serious Talent. Zij krijgen zendtijd op 3FM, en komen regelmatig langs in de studio. Bands als Go Back to the Zoo, Kensington en Rigby begonnen hun carrière ooit als Serious Talent.

Ook de tijd dat het voor jonge nieuwe muzikanten onmogelijk leek om muziek gedraaid te krijgen op de landelijke televisie ligt achter ons. Zo besteedt De Wereld Draait Door dagelijks aandacht aan vooral Nederlandse nieuwe aanstormende bands en programma's als The Voice of Holland en X-factor bieden een platform voor veelbelovend poptalent.

¹² Zo zijn de minister van OCW en de Nederlandse Publieke Omroep in de Prestatieovereenkomst 2010–2015 onder andere overeengekomen dat de publieke omroep het bereik vergroot van het totaal van de toonaangevende radioprogrammakanalen onder jongere doelgroepen.

Topsectorenbeleid

Naar aanleiding van de motie van de leden Bergkamp en Verhoeven¹³ is de popsector aangesloten bij de topsector creatieve industrie. Na een gesprek op 11 juli jl. tussen vertegenwoordigers van de popsector en het Topteam Creatieve Industrie zijn de contacten verder versterkt. Er wordt aansluiting gezocht bij de strategische agenda¹⁴ van de topsector creatieve industrie en er wordt op een aantal aspecten concreet samengewerkt.

Zo werken het topteam creatieve industrie en de popsector samen aan de organisatie van de Nederlandse deelname aan het internationaal befaamde festival South by Southwest (SXSW) in Austin (VS) in het voorjaar van 2014. Hier wordt door diverse partijen uit de creatieve industrie gewerkt aan een gezamenlijke profilering (media&ict, gaming en popmuziek). Vanuit het topsectorenbeleid en het Fonds Podiumkunsten worden middelen beschikbaar gesteld om de Nederlandse muzieksector te promoten. Tijdens de conferentie Eurosonic Noorderslag in januari 2014 zal in een samenwerking tussen de popsector en Topconsortium voor Kennis en Innovatie van de topsector creatieve industrie (genaamd TKI CLICKNL) gewerkt worden aan werksessies rond nieuwe ict-applicaties voor popevents.

Daarnaast heeft de popsector binnen het topsectorenbeleid de mogelijkheid om gebruik te maken van verschillende instrumenten die voor de topsectoren beschikbaar zijn opgesteld. Het betreft onder andere de MIT regeling (gericht op innovatiebevordering in het MKB), middelen voor de organisatie van strategische beurzen (zoals het hierboven genoemde SXSW), en mogelijkheden voor de creatieve industrie voor toegepast – en wetenschappelijk onderzoek via TNO en NWO.

Decentrale overheden

In Nederland hebben ook de gemeenten een belangrijke rol in de ondersteuning en stimulering van de popmuziek. Zij subsidiëren veelal de podia, waaronder ook gespecialiseerde poppodia. In 2012 ontvingen de 52 bij de Vereniging van Nederlands Poppodia en Festivals (VNPF) aangesloten podia in totaal € 28,1 miljoen van de gemeenten.¹⁵ Ook vallen de muziekscholen en oefenruimtes binnen de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

3. Vergelijking

Op basis van bovenstaande beschrijvingen van het muziek- en, meer specifiek, het popbeleid in Nederland en Canada constateer ik dat er in beide landen verscheidene mogelijkheden zijn voor ondersteuning van de popmuziek.

Wat opvalt is dat de uitgangspositie van waaruit beide overheden beleidskeuzes maken ten aanzien van de popmuziek verschilt. De Canadese overheid kiest nadrukkelijk voor een overkoepelend beleid dat

¹³ 33 400 VIII, nr. 89

¹⁴ De strategische agenda van de topsector creatieve industrie betreft het verbeteren van randvoorwaarden die voor de gehele creatieve industrie van belang zijn, dus ook voor de popsector. Het is een economische agenda gericht op ondernemerschap en groei. De belangrijkste actielijnen van deze agenda zijn (1) kennis en innovatie, (2) goed opdrachtgeverschap, (3) internationalisering, (4) onderwijs en ondernemerschap, (5) financiering en (6) zelforganisatie van de sector.

¹⁵ VNPF, Poppodia in cijfers 2012 (p. 18)

zowel de publieke als de private kant van de muzieksector omvat. Binnen dit beleid wordt geen onderscheid gemaakt naar muziekgenre. Daarnaast valt in het Canadese beleid op dat er nadrukkelijk regelgeving is ten aanzien van de bescherming van de Canadese talen en cultuur. Dit uit zich bijvoorbeeld in quota voor Canadese media om aandacht te besteden aan muziek van eigen bodem. Een verklaring voor dit verschil is mogelijk gelegen in de van oorsprong Franse invloed op Canada. Die verschillende belangen worden beschermd. Nederland heeft een andere achtergrond en is van oudsher meer internationaal georiënteerd.

De Nederlandse overheid kiest nadrukkelijk voor een aanvullende rol op wat er in de markt gebeurt. Dit uit zich in specifiek beleid op een aantal punten in de keten voor popmuziek waar de markt niet afdoende functioneert.

Hoewel het uitgangspunt bij beide overheden verschillend is, resulteert dit in de praktijk in soortgelijke beleidsinstrumenten. Zo hebben beide landen beleidsinstrumenten ter bevordering van talentontwikkeling, (inter)nationale promotie van de muziek en een bedrijvenbeleid voor de bestaande bedrijven vanuit economische aspiraties.

De manier waarop in Canada de private sector betrokken wordt bij de promotie van Canadese muziek is inspirerend. Naar mijn idee liggen daar kansen voor de popsector in Nederland, bijvoorbeeld als het gaat om het nog meer verbinden van private partijen aan beurzen en prijzen voor artiesten. De aansluiting van de popsector bij de topsector creatieve industrie is hiertoe een goede eerste stap.

4. Evaluatie programmeringsregeling Fonds Podiumkunsten

Ik vind een goed functionerende popsector van belang. Daar waar nodig moet de overheid de juiste instrumenten inzetten om hiervoor te zorgen. Om die reden monitoren we beleid. Het Fonds Podiumkunsten evalueert om de vier jaar alle regelingen. Dit jaar is de programmeringsregeling geëvalueerd. Het evaluatierapport is bij deze brief gevoegd. Hierin komen ook de deelregelingen aan de orde die specifiek voor popmuziek bedoeld zijn: de programmering van kernpodia, de incidentele concerten popmuziek en de popfestivals.

Ontwikkelingen

Voor de evaluatie zijn ook betrokkenen uit de popsector bevestigd. Dit heeft geleid tot een schets van een aantal specifieke ontwikkelingen in de sector. De eerste ontwikkeling die geschetst wordt, is dat het aantal podia, buurtcafés en buurthuizen dat jong talent een (eerste) podium biedt, afneemt als gevolg van de gemeentelijke bezuinigingen. Betrokkenen geven aan dat dit negatieve gevolgen heeft als het gaat om de doorstroming en ontwikkeling van beginnende bands naar grote(re) podia.

Podia geven daarnaast in de evaluatie aan dat de beheerskosten gestegen zijn, onder andere door de bouw van nieuwe podia. Ze hebben daardoor een hogere zaalbezetting nodig om deze kosten te kunnen dekken. Gevolg hiervan is dat vaker gekozen wordt voor een niet-risicovolle of niet-experimentele programmering, zodat de zaal gevuld zal zijn. Dit vormt een drempel voor nieuwe en beginnende bands waarvoor dit soort podia als springplank fungeert.

Ook geven de bevroagde podia in het rapport aan dat boekingskantoren steeds vaker programma's aanbieden waarin jong talent wordt meegeboekt met populaire bands. Dit geeft de podia weliswaar minder ruimte om zelf voorprogramma's te programmeren, maar het biedt jonge talentvolle bands tegelijkertijd de mogelijkheid om voor een grote, gevulde zaal te staan.

Aanbevelingen

In de evaluatie worden per deelregeling aanbevelingen gedaan. Ik vat ze hier samen, niet per deelregeling, maar onderscheiden naar aanbevelingen over de positie van de popmuziek in het algemeen en de muzikant in het bijzonder, zoals toegezegd in het AO op 5 juni jl.

Met betrekking tot de positie van de popmuziek wordt in de eerste plaats aanbevolen om (meer) te sturen op samenwerking tussen kernpodia en lokale kleine podia (café's en buurthuizen). De kernpodia erkennen dat deze samenwerking van belang is.

Het criterium dat activiteiten binnen het fysieke gebouw verricht moeten worden, zou versoepeld kunnen worden. Een mogelijkheid hiertoe is te eisen dat de activiteiten in het verlengde van de programmering van het podium liggen. De aanwijzing van een podium als kernpodium is mede gebaseerd op het gemiddelde aantal bezoekers en het aantal geprogrammeerde subsidiabele activiteiten. Wanneer ook activiteiten die in het verlengde van de programmering van het podium liggen worden meegenomen, geeft dit de podia meer mogelijkheden om (subsidiabele) concerten te programmeren en bezoekers te trekken.

Als het gaat om de eis dat alleen concerten van Nederlandse bands subsidiabel zijn, is de aanbeveling tegemoet te komen aan de wens om deze regel te versoepelen.

Met betrekking tot de positie van de muzikant wordt in de evaluatie geconstateerd dat de eis van minimumgages er in sommige gevallen toe leidt dat beginnende bands niet worden geprogrammeerd. Reden hiervoor is dat festivals onvoldoende geld hebben om de door het Fonds vereiste minimumgages uit te betalen. Hoewel betrokkenen benadrukken dat de minimumgages van belang zijn, is het goed om dit soort onbedoelde neveneffecten te signaleren. De aanbeveling die in het rapport aan het Fonds Podiumkunsten gedaan wordt, is dan ook deze constatering mee te nemen in de overweging om minimumgages al dan niet bij te stellen.

Het algemene beeld dat uit de evaluatie komt is dat de regeling doet waarvoor deze bedoeld is, namelijk de «kwaliteit en diversiteit in de podiumkunsten te stimuleren en het publieksbereik voor de podiumkunsten te vergroten». Een aandachtspunt is het wegvallen van de provinciale koepels. Dit heeft ertoe geleid dat het voor de kleine podia niet altijd duidelijk is dat zij subsidie kunnen aanvragen bij het Fonds Podiumkunsten. Uit de evaluatie komt naar voren dat dit mogelijk negatieve gevolgen kan hebben voor de doorstroming en ontwikkeling van talent. Dit is een belangrijk signaal. Ik ben daarom verheugd over de bereidheid van kernpodia om de samenwerking aan te gaan met kleine podia. Ik zal het Fonds Podiumkunsten aansporen om hierover met de kernpodia in gesprek te gaan.

Daarnaast heb ik het Fonds Podiumkunsten en het Fonds Cultuurparticipatie naar aanleiding van het AO in juni verzocht om gezamenlijk te zorgen dat ook de editie in 2014 van het landelijk rondreizende festival

Popronde doorgang kan vinden. Dit soort initiatieven zijn van groot belang voor nieuw talent. Door deelname doen zij ervaring op en kunnen zij zich presenteren aan programmeurs van podia en festivals.

Ik heb het Fonds Podiumkunsten opdracht gegeven om de aanbevelingen uit het evaluatierapport mee te nemen en te verwerken in zijn regelingen.

5. Tenslotte

In mijn brief over het cultuurstelsel 2017–2020¹⁶ heb ik gemeld dat ik op meer reguliere basis overleg wil voeren met de andere overheden waarbij ook ruimte is voor inhoudelijke thema's. De ontwikkelingen en aanbevelingen die in de evaluatie worden beschreven lenen zich daar naar mijn mening goed voor. De lokale overheden hebben een belangrijke rol in de ondersteuning van de podia.

Beleid moet meegaan met de ontwikkelingen. Over het geheel gezien ben ik van mening dat het huidige beleid geen grote bijsturing behoeft. Wel zie ik een knelpunt wat betreft de collectieve internationale promotie. De bestaande regeling collectieve internationale promotie van het Fonds Podiumkunsten kon niet worden voortgezet door opheffing van Bureau Promotie Podiumkunsten. Er zijn op dit moment in Nederland geen organisaties die de collectieve internationale promotie voor de gehele podiumkunstensector voor hun rekening willen en kunnen nemen. De middelen blijven voor dit doel gereserveerd en de al bestaande programma's voor 2014 worden tijdelijk gecontinueerd onder de vlag van het Fonds Podiumkunsten. Intussen zoekt het fonds naar een oplossing voor het beleggen van deze taak. Er wordt een quickscan uitgevoerd naar de manier waarop deze middelen in de toekomst het beste kunnen worden ingezet. De intentie is om Buma Cultuur hier een rol in te geven.

Cultuuronderwijs is één van mijn prioriteiten. Hierbinnen wil ik nadrukkelijk aandacht besteden aan muziek. Een voorbeeld hiervan is het programma Cultuureducatie met Kwaliteit, dat 1 februari 2014 gereed is. Dit programma is gericht op het bevorderen van kwaliteit van het cultuuronderwijs, onder andere door middel van de ontwikkeling van een doorgaande leerlijn die ook op muziek betrekking heeft. Ook werken het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Oranjefonds samen aan muziekprojecten gericht op muziekbeoefening door zoveel mogelijk kinderen. Conform mijn toezegging tijdens het Algemeen Overleg van 5 juni jl. zijn de muziekscholen één van de onderwerpen van het advies dat ik, mede namens de VNG, gevraagd heb aan de Raad voor Cultuur over actieve cultuurparticipatie. Ik verwacht dat advies uiterlijk 1 februari 2014. Een beleidsreactie hierop ontvangt u uiterlijk in april 2014.

Tot slot heb ik u in het AO cultuurbeleid op 19 juni jl. een brief toegezegd over de relatie van cultuur met andere sectoren, in het bijzonder ouderen en zorg. Deze brief ontvangt u komend voorjaar. Ik zal hierbij ook ingaan op het programma dat de cultuurfondsen gezamenlijk ontwikkelen over de verbindingen met andere maatschappelijke sectoren.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker

¹⁶ Kamerstuk 32 820 nr. 95